

Předkládací zpráva

Předkládaný materiál pro jednání schůze vlády řeší záměr převést funkci provozovatele celostátní dráhy a drah regionálních ve vlastnictví státu a převod některých činností, které jsou obsahem provozování dráhy, včetně odpovídajících materiálních, technologických a personálních kapacit ze společnosti České dráhy, a.s. (dále jen „ČD, a.s.“), na státní organizaci Správa železniční dopravní cesty (dále jen „SŽDC, s.o.“).

Vláda svým usnesením č. 848 ze dne 25. července 2007 schválila materiál „Restrukturalizace akciové společnosti České dráhy a státní organizace Správa železniční dopravní cesty“, který v obecné poloze formuluje vize cílového uspořádání akciové společnosti a státní organizace a představuje jednotlivé restrukturalizační kroky vedoucí k jejich dosažení.

V návaznosti na tento materiál byl zpracován materiál, který již konkrétně řeší převod funkce provozovatele celostátní železniční dráhy a drah regionálních ve vlastnictví státu ze společnosti ČD, a.s., na SŽDC, s.o., včetně převodu některých činností, které jsou obsahem provozování dráhy, včetně odpovídajících materiálních, technologických a personálních kapacit.

Současné uspořádání v železničním sektoru České republiky přináší komplikované právní vztahy mezi právními nástupci zaniklé státní organizace České dráhy. SŽDC, s.o. plní na základě zákona č. 77/2002 Sb. funkci vlastníka železniční dráhy celostátní a drah regionálních ve vlastnictví státu, se kterými je oprávněna hospodařit. Z tohoto titulu je odpovědná za zajištění provozování těchto drah, není ale subjektem oprávněným k provozování dráhy, není držitelem úředního povolení dle zákona o dráhách a nemá kapacity pro provozování dráhy vlastními silami. Je proto nucena zajistit výkon funkce provozovatele dráhy smluvně u externího subjektu, ČD, a.s.

Stav, kdy největší železniční dopravce, kterými ČD, a.s. jsou, vystupuje jako společnost integrující ve svém předmětu podnikání kromě dopravce i provozovatele železničních drah se jeví z hlediska požadavků na transparentnost prostředí v oblasti drah a drážní dopravy a vytváření rovných a nediskriminačních podmínek přístupu všech oprávněných subjektů na dopravní cestu železničních drah jako problematický. Pro zlepšení transparentnosti podnikatelského prostředí v podnikání na dráhách je proto nezbytné posilovat zajišťování povinností SŽDC, s.o. jejími vlastními kapacitami, které dnes spočívají zejména v zajišťování činnosti investora a inženýringu staveb železniční infrastruktury. Za tím účelem byly v souladu s uvedeným usnesením vlády č. 848 zahájeny práce na převedení některých činností, které jsou obsahem provozování dráhy, včetně odpovídajících materiálních, technologických a personálních kapacit z ČD, a.s. na SŽDC, s.o. s cílem převedení funkce provozovatele železniční dráhy celostátní a drah regionálních ve vlastnictví státu na SŽDC s.o. Z důvodu výkonu práv a plnění povinností vlastníka dráhy uložených zákonem o dráhách je vhodné soustředit u jednoho subjektu též vlastnické právo k jednotlivým součástem železniční dráhy celostátní a drah regionálních.

Převodem funkce provozovatele dráhy dojde k odstranění výše zmíněných nedostatků současného uspořádání a zvýšení transparentnosti vztahů na trhu železniční dopravy. Podstatně se zvýší efektivita výkonu činnosti provozování dráhy. Pro všechny železniční dopravce, včetně ČD, a.s. se vytvoří zcela jednoznačně rovné, prokazatelné a nediskriminační podmínky přístupu na železniční dopravní cestu.

V souvislosti s převodem funkce provozovatele dráhy a převodem výkonu některých činností, které jsou obsahem provozování dráhy, jsou v souladu s usnesením vlády č. 848 ze dne 25.7.2007 navrženy legislativní změny nezbytné pro realizaci převodu vybraných činností a majetku z ČD a.s. do SŽDC s.o. V části IV. materiálu je předkládán návrh zákona, kterým se mění zákon č. 77/2002 Sb.

Proces restrukturalizace a převodu činností souvisejících s dopravní cestou z ČD, a.s. na SŽDC, s.o. byl započat již v roce 2003 vznikem státní organizace SŽDC a pokračoval v roce 2004 začleněním Stavebních správ do její struktury. S tímto procesem vyslovila vláda souhlas na své 47. schůzi dne 17.12.2003. Převod funkce provozovatele dráhy z ČD, a.s. na SŽDC, s.o. tak logicky navazuje na tento již započatý restrukturalizační proces.

V souladu s Jednácím řádem vlády byl materiál předložen dne 15. října 2007 v rámci mezirezortního připomínkového řízení ke stanovisku místopředsedů vlády, všem ministrům, guvernérovi České národní banky a vedoucímu Úřadu vlády. Uplatněné připomínky byly vypořádány, viz část VI.

Materiál je na schůzi vlády předkládán bez rozporu.